

Agraïments

Els autors d'aquesta gramàtica agraïm a les persones següents el seu suport i ajuda durant la redacció de l'obra: Manuel Pérez Saldanya i Neus Nogué, per la seva paciència amb les nostres consultes i les seves respostes ràpides i eficients; Lourdes Miquel i Gemma Verdés, pels consells sobre com es pot ensenyar la gramàtica i fer-la més entenedora als alumnes; Montse Ayats, per la seva predisposició i ajuda en els inicis de la gramàtica; Carme Bové, per la seva col·laboració en el pilotatge d'algunes unitats; Dolors Font, per les seves aportacions; i Francesc Ferran, per la seva paciència i pel bon tracte.

A més, agraïm als amics, companys i alumnes següents el fet de fer-nos costat durant tot el procés de redacció de la gramàtica: Albert, Jordi, Jordina, José Luis, Lídia, Marta, Montse, Pepi, Toni, els companys del Departament de Filologia de la Universitat de Vic, els alumnes de segon i tercer del curs 2010-2011 de l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona - Vall d'Hebron i els del Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià.

Introducció

La *Gramàtica pràctica del català* és una obra per a aprenents de català dels nivells A1-B2 del *Marc europeu comú de referència per a les llengües*. Les característiques principals d'aquesta gramàtica són dues:

- ✓ És una gramàtica pedagògica; és a dir, és una eina que prepara l'alumne i l'ajuda en l'aprenentatge del català com a segona llengua. Aquesta ajuda es concreta en tres aspectes. En primer lloc, la informació s'ordena en diversos punts, de manera que la seqüenciació de continguts afavoreix la comprensió del sistema gramatical de la llengua; les formes es presenten abans que els usos i, en general, els usos més senzills es presenten abans que els més complexos. En segon lloc, les explicacions gramaticals es complementen amb gloses i dibuixos il·lustratius dels exemples que es proposen. Finalment, els exercicis permeten practicar cada un dels punts tractats en la teoria i estan ordenats de manera que s'asseguri la comprensió dels continguts abans de la producció.
- ✓ És una gramàtica per a un alumnat divers. S'ha concebut per a tots els aprenents joves i adults alfabetitzats que volen o necessiten conèixer el funcionament gramatical de la llengua catalana i posar-lo en pràctica mitjançant exercicis. Això vol dir que en la seva redacció s'han tingut en compte els col·lectius d'aprenents d'aules de secundària i batxillerat (aules d'acollida), de centres de normalització lingüística, d'escoles oficials d'idiomes, d'universitats del país i de fora, i d'escoles d'adults, sense oblidar l'ús que els aprenents autònoms puguin fer-ne.

Tenint en compte que l'objectiu inicial de molts aprenents de català com a segona llengua és usar la llengua en contextos lingüístics de la vida diària, les mostres de

llengua de la gramàtica són properes al català col·loquial. Quan cal, es fa referència a distincions entre els usos orals i escrits, i entre els usos formals i informals.

Fonts de la *Gramàtica pràctica del català*

Per redactar aquesta gramàtica s'han tingut en compte tres tipus de fonts: obres de recerca en adquisició de segones llengües per part de persones adultes, gramàtiques descriptives, i gramàtiques i altres materials pedagògics per a l'ensenyament de segones llengües.

Per a la filosofia pedagògica general de la gramàtica, ens hem basat en obres sobre l'adquisició de segones llengües i la didàctica de la llengua que tracten sobre aspectes de l'adquisició de les formes i els usos lingüístics, com ara *Input Processing and Grammar Instruction* (Van Patten, 1996), *Focus on Form in Classroom Second Language Acquisition* (Doughty i Varela, 1998) i *The Study of Second Language Acquisition* (Ellis, 2008), entre d'altres.

Per a la descripció gramatical, s'ha pres com a referència la *Gramàtica del Català Contemporani* (Solà i altres, 2002), tot i que s'han fet servir, quan ha calgut, entre d'altres, les obres següents: *Catalan: A Comprehensive Grammar* (Wheeler, Yates i Dols, 1999), *Català complet/2* (Ruaix, 1998), *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català* (Badia i altres, 1997), *Manual d'estil* (Mestres, Costa, Oliva i Fité, 2000), *Gramàtica de la llengua catalana* (Badia, 1994), *Gramàtica descriptiva de la llengua espanyola* (Bosque i Demonte, 1999) i *Gramàtica comunicativa del espanyol* (Matte Bon, 1995).

També s'han consultat els llibres d'estil d'*El Periódico* i de l'Ajuntament de Barcelona, i els portals electrònics *Optimot* (<http://www.genocat.cat/optimot>), de la Generalitat de Catalunya, i *ésadir* (<http://esadir.cat>), de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

Quant a l'estructuració dels temes segons el nivell d'aprenentatge dels alumnes, s'han consultat gramàtiques pedagògiques en altres llengües, currículums i programes de català i castellà, i altres materials pedagògics

i didàctics de català com a segona llengua. Pel que fa a altres gramàtiques, s'han consultat les següents: *Gramàtica bàsica del estudiant de español* (Alonso i altres, 2005), *Gramàtica de uso del español* (Aragonés i Palencia, 2009), *Competència gramatical en uso* (div. aut., 2008) i la gramàtica del curs en línia *parla.cat* (Generalitat de Catalunya). Pel que fa als currículums i programes, s'han fet servir els de l'Escola Oficial d'Idiomes, els de la Direcció General de Política Lingüística i el Consorci per a la Normalització Lingüística, el Nivell Llindar (Mas i Melcion, 1999) i el *Plan curricular del Instituto Cervantes* (Instituto Cervantes, 2007).

Els autors

Els autors de la *Gramàtica pràctica del català* són professors de català i castellà per a adults, han dissenyat materials per a l'ensenyament del català i el castellà com a segones llengües i han fet recerca sobre l'adquisició de segones llengües. En particular, Núria Bastons és professora a l'Escola Oficial d'Idiomes Barcelona - Vall d'Hebron, Cristina Bernadó és professora al Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià, i Llorenç Comajoan és professor a la Universitat de Vic.

Estructura de la Gramàtica pràctica del català

La gramàtica s'estructura en vuitanta-set unitats. Cada unitat consta d'una secció on s'expliquen diversos punts gramaticals i d'una altra secció amb exercicis. Inclou també un quadernet de vint-i-quatre pàgines amb les solucions dels més de quatre-cents exercicis del manual. En la versió en línia (<http://www.editorialteide.com/3396>), l'usuari disposa de quatre apèndixs: «Ortografia: els sons i les lletres», «Els accents i les dièresis», «La variació dialectal» i «Taules de formes verbals».

Estructura de la secció d'explicacions gramaticals

Número i títol de la unitat

Els apartats de la unitat s'indiquen amb lletres majúscules; els subapartats, amb la lletra corresponent i un número.

Remissió a altres unitats relacionades amb el tema de la unitat.

21.
Casos particulars dels possessius

• a prop teu

A. Posició dels possessius

A.1 Usem els possessius després del verb ser amb article definit o sense, segons que vulguem indicar només possessió o identificació i possessió:

—De qui és la jaqueta? —Han trobat una jaqueta a la biblioteca.
 —És **meva!** [possessió] —És **la meva!** [identificació i possessió]

A.2 Quan parlem d'alguna cosa o persona sense concretar-la, posem el possessiu després del nom i sense l'article definit:

- He rebut **missatges vostres**.
[uns missatges vostres, sense concretar quins]
- He rebut els **vostres missatges**.
[els missatges que tenim identificats] **24**

• Usem el possessiu darrere del nom i sense article en algunes expressions referides a persones:
Mare meva! Mira com vas de brut!

B. Possessius amb expressions de lloc

B.1 Podem fer servir els possessius amb una expressió de lloc. D'aquesta manera relacionem una posició amb una persona:

- El **lladre viu davant del museu**.
[Situem el domicili del lladre en relació amb el museu.]
- El **lladre viu davant meu**.
[Situem el domicili del lladre en relació amb el parlant.]

• En aquests casos, sempre escrivim el possessiu en masculí singular:
 a prop **teu** a prop **meu**

B.2 Amb les expressions de lloc que utilitzem amb l'article definit (al davant, al darrere, al costat, al damunt, al voltant), podem col·locar el possessiu davant o darrere:

- La Maria es va asseure al **meu davant**. = La Maria es va asseure al **davant meu**. **25**

Amb les expressions de lloc que no duen article definit (a sobre, a sota, a prop, davant, darrere), posem el possessiu darrere:

- L'Ernest sempre es posa molt **a prop teu** perquè li agrades.

B.3 Quan parlem del lloc de residència de les persones usem casa meva, casa teva, casa seva, casa nostra i casa vostra:

- On es viu millor: a casa **meva** o a casa **teva**?
A la **meva casa** o a la **teva casa**?

C. Absència dels possessius

C.1 No fem servir els possessius per referir-nos a les parts del cos, les peces de roba i els objectes personals, perquè ja sobreentendem qui n'és el possessor:

- El **comissari caminava amb les seves mans** a les **seves butxaques**.
[Les mans i les butxaques són del comissari.]

Tampoc usem els possessius quan la frase conté un pronom que ja indica el possessor:

- **Em** fa mal el **meu** peu. • **Li** han tallat els **seus** cabells.

Índex dels apartats de la unitat

Els requadres amb la icona matisen o amplien el punt gramatical del qual es tracta.

Els requadres amb la icona criden l'atenció sobre algun aspecte concret.

Estructura de les explicacions gramaticals dels usos lingüístics

39. El pronom en quantitatiu

• De sal, no **en** queda gens.

A. Formes

A.1 Les formes del pronom en davant i darrere del verb són:

Davant de verb començat en consonant	Davant de verb començat en vocal o h	Darrere de verb acabat en consonant o -u	Darrere de verb acabat en vocal (-a, -e, -i)
en fa	n'he vist	vaig comprar-ne	porta'n

B. Usos

B.1 Usem el pronom en per referir-nos a l'existència o la quantitat de persones o coses **identificades** per l'oient perquè n'hem parlat abans o perquè són en el context on es produeix la comunicació:

—Teniu **coixes**?

—No, no **en** tenim.

—**En** vols? [una part del que està menjant]

—No, gràcies.

B.2 Amb el pronom en només substituïm el nom i no l'expressió de quantitat que l'acompanya:

—Tenim **ous**?

—Sí, **en** queden tres. [en = ous]

—No, no **en** queda cap.

[quantitat nul·la d'ous]

—Sí, **en** queden uns quants.

■ Les quantitats a què ens referim poden ser més o menys precises. Les expressem amb numeral cardinal (un, dos, tres, quatre, etc.); quantitatiu (molt, bastant, poc, etc.); indefinit (alguns, uns quants, etc.); adverbis de quantitat (més, menys), o noms que indiquen una quantitat (un tros, un grapat, etc.).

137

Les explicacions descriuen els usos generals.

Els dibuixos donen informació contextual que ajuda a entendre els usos lingüístics.

Els exemples aporten mostres dels usos lingüístics. El que està destacat en negreta indica el tema gramatical que es tracta. El que està subratllat es refereix a les formes relacionades amb el tema gramatical.

Els textos destacats amb color gris i entre claudàtors amplien la informació per interpretar adequadament els exemples.

Estructura de la secció d'exercicis

La lletra majúscula de color verd darrere el número d'exercici indica l'apartat de les explicacions gramaticals que es practica. Quan l'exercici es relaciona amb més d'un apartat, s'inclouen les lletres dels apartats treballats. Quan es treballen tots els apartats, no hi ha cap indicació de lletra.

Tots els exercicis tenen un exemple resolt.

Les solucions dels exercicis són al quadernet que acompanya la gramàtica.

Casos particulars dels possessius Exercici 21

1 [A] La casa dels Smith és un desastre. La dona de fer feines parla amb la família i intenta posar-hi ordre. Completa les respostes amb un possessiu.

0. —De qui són aquests mitjons?
—Són **meus**!

1. —De qui són aquests llibres?
—Són _____!

2. —De qui són aquestes joguines?
—Són _____!

3. —De qui és aquest raspall de dents?
—És _____!

4. —De qui són aquestes sabatilles?
—Són _____!

5. —De qui són aquestes factures del veterinari?
—Són _____!

2 [A] Llegeix les frases següents i tria l'opció més adequada:

0. **Els meus fills / fills meus** encara no van a l'escola.
1. On aneu així, **els meus fills / fills meus**?
2. **Mare meva / La meua mare!** Què ha passat aquí?
3. **Mare meva / La meua mare** vindrà aquesta tarda i ens ajudarà a fer el sopar.
4. Voleu que us acompanyem a **casa vostra / la vostra casa**?
5. A **casa meua / la meua casa** està prohibit fumar.
6. A mi m'agraden **les seves novel·les / novel·les seves**.
7. Quantes **les seves novel·les / novel·les seves** has llegit?

3 [B] En Mario intenta llegir el diari però hi ha una mosca que el molesta. Respon les preguntes amb el possessiu seu i les expressions de lloc. Escriu totes les combinacions possibles.

On és la mosca **emprenyadora**?

0. **al costat**
Al costat seu. / Al seu costat.

1. a prop _____	3. al damunt _____	5. al voltant _____
2. al davant _____	4. al darrere _____	6. a sobre _____

4 [C] Llegeix el relat següent, busca-hi cinc errors de possessius i corregi'ls:

En Matthew estava inconscient enmig d'una platja deserta del Carib. De sobte, va obrir **els seus ulls** plens de sorra i se's va fregar amb **les seves mans**. On era **la seva dona**? I **els seus fills**? A la platja no hi havia ningú. Es va intentar incorporar, però va veure que tenia **la seva cama** trencada i li feia un mal terrible. Es va posar a plorar: era l'únic supervivent de l'avió! També va veure que portava **la seva camisa** i **els seus pantalons** bruts de sang i fum. No tenia gaire clar què podia fer sol i ferit en una platja deserta, així que es va posar a mirar el mar i a comptar onades. De cop i volta, li va vibrar el seu mòbil. Era **la seva veïna**. Salvat!

0. els seus ulls _____	2. _____	4. _____
1. _____	3. _____	5. _____

71

Sumari

Unitat	Pàgina	Unitat	Pàgina		
Noms i adjectius		Verbs			
1	Classes de noms	9	44	Tipus de verbs	159
2	El gènere dels noms de persona i animals	12	45	La conjugació verbal	164
3	Casos particulars del gènere dels noms de persona i animals	15	46	Les formes verbals no personals	167
4	El gènere dels noms de cosa	18	47	Formes del present d'indicatiu	171
5	El plural dels noms	21	48	Usos del present d'indicatiu	177
6	Casos particulars del plural dels noms	24	49	El passat perifràstic i el perfet d'indicatiu	180
7	El gènere i el nombre dels adjectius	27	50	L'imperfet d'indicatiu	186
8	El gènere i el nombre dels adjectius invariables	31	51	Passat perifràstic, perfet o imperfet d'indicatiu?	190
9	Concordança i posició dels adjectius	34	52	El plusquamperfet d'indicatiu	195
Determinants		53	El futur simple i el futur perfet	197	
10	Les formes dels articles definits i indefinits	38	54	El condicional simple i el condicional perfet	201
11	Usos de l'article indefinit	41	55	El subjuntiu present	206
12	Usos de l'article definit	44	56	Indicatiu o subjuntiu? (I)	209
13	Article definit o article indefinit?	46	57	Indicatiu o subjuntiu? (II)	215
14	Absència de l'article	49	58	L'indicatiu i el subjuntiu en les oracions relatives	219
15	L'article definit en noms de lloc i expressions de temps	52	59	L'indicatiu i el subjuntiu en les oracions adverbials (I)	223
16	Els articles personals	56	60	L'indicatiu i el subjuntiu en les oracions adverbials (II)	229
17	L'article neutre	59	61	El subjuntiu passat	232
18	Els demostratius	62	62	El subjuntiu passat. Usos (I)	236
19	Els demostratius neutres	65	63	El subjuntiu passat. Usos (II)	240
20	Els possessius	68	64	L'imperatiu	245
21	Casos particulars dels possessius	70	65	<i>Ser, estar i haver-hi</i>	250
22	Els numerals cardinals	72	66	Les perífrasis verbals (I)	255
23	Els numerals ordinals	75	67	Les perífrasis verbals (II)	260
24	Altres numerals	77	68	La perífrasi durativa <i>estar + gerundi</i>	265
25	Els quantitatius	80	69	El discurs indirecte	269
26	Contrast entre quantitatius	85	70	Les frases condicionals	277
27	Els indefinits	87	71	Les frases impersonals	282
28	Contrast entre quantitatius de grau zero	92	Adverbis, preposicions, conjuncions i connectors		
29	L'elisió del nom	94	72	Adverbis per referir-se al present, al passat i al futur	287
30	Els quantitatius en frases comparatives	97	73	Altres adverbis i expressions de temps	294
31	Els interrogatius (I)	104	74	Adverbis i expressions de freqüència	298
32	Els interrogatius (II)	108	75	Adverbis de lloc	301
33	Els exclamatius	112	76	Adverbis de manera	306
Pronoms		77	Adverbis d'afirmació, negació i dubte	310	
34	El subjecte i els complements del verb	115	78	Altres adverbis	314
35	Els pronoms personals forts	119	79	Les preposicions <i>a, en i de</i>	318
36	Els pronoms febles. Formes i posició	123	80	Les preposicions <i>per i per a</i>	324
37	Els pronoms febles <i>em, et, es, ens i us</i>	129	81	Altres preposicions (I)	327
38	Els pronoms de tercera persona <i>el, la, els, les i li</i>	133	82	Altres preposicions (II)	332
39	El pronom <i>en</i> quantitatiu	137	83	Les conjuncions (I)	336
40	El pronom <i>ho</i>	141	84	Les conjuncions (II)	341
41	Els pronoms <i>hi i en</i>	144	85	Les conjuncions (III)	345
42	Combinació de dos pronoms	149	86	Els connectors discursius (I)	350
43	Els pronoms relatius	156	87	Els connectors discursius (II)	354
		Índex analític		358	

1.

Classes de noms

• *la ciutat d'Olot*

A. Noms propis i noms comuns

B. Noms comptables i noms in comptables

C. Noms individuals i noms col·lectius

A. Noms propis i noms comuns

A.1 Amb els noms propis designem una persona, un lloc o una institució únics. En canvi, amb els noms comuns fem referència a elements que formen part d'una mateixa classe:

• *La ciutat de Girona és molt bonica.*

[*Ciutat* és un nom comú i *Girona* és el nom propi de la ciutat.]

■ Escrivim els noms propis amb majúscula inicial, i els comuns, amb minúscula inicial:

En Pere i la Júlia treballen en un despatx d'advocats.

■ Escrivim els mesos i els dies de la setmana amb minúscula inicial, excepte si comencen una frase:

La Maria arriba dilluns.

B. Noms comptables i noms in comptables

B.1 Amb els noms comptables ens referim a coses que es poden comptar, és a dir, que podem separar en unitats independents:

- *algunes persones*
- *tres llibres*

B.2 Amb els noms in comptables fem referència a coses que no es poden comptar per unitats:

• *molta farina* [No podríem dir, per exemple, *dues farines.*]

Els noms de matèria (*farina, sucre, cafè, etc.*) i els noms abstractes (*paciència, por, tristesa, etc.*) són in comptables.

B.3 Segons el context, podem convertir els noms in comptables en comptables:

In comptable	Comptable
<i>cafè</i>	<u>un</u> <i>cafè</i> [una tassa de cafè] <u>dos</u> <i>cafès</i> [dues tasses de cafè]

6. ▶

C. Noms individuals i noms col·lectius

C.1 Amb els noms individuals fem referència a un sol concepte, una sola cosa o una sola persona. En canvi, amb els noms col·lectius designem un conjunt de coses o éssers vius:

• *Aquell professor de matemàtiques té molt bona relació amb l'alumnat.*

[*Professor* és un nom individual i *alumnat* és un nom col·lectiu.]

1 Classes de noms

C.2 Els noms col·lectius són sempre singulars:

- El **professorat** d'aquests cursos està molt qualificat.
- La **gent** d'aquest poble és molt amable.

Individual	Col·lectiu
<i>un policia</i> <i>dos policies</i>	<i>la policia</i>
<i>un alumne</i> <i>dos alumnes</i>	<i>l'alumnat</i>
<i>un treballador</i> <i>dos treballadors</i>	<i>el personal</i>
<i>una persona</i> <i>dues persones</i>	<i>la gent</i>

6. ▶

Exercicis

1 [A] Llegeix la postal següent i classifica les paraules destacades en cursiva segons que siguin noms comuns o propis:

Hola!

Ja som a (0.) *Pardines*, un (1.) *poble* del (2.) *Ripollès* molt bonic. Ens estem en un (3.) *hostal* que es diu (4.) *Serra*. El (5.) *menjar* és molt bo, i la (6.) *gent*, molt amable. Ara el (7.) *Toni* és a (8.) *Can Manel*, el (9.) *bar* del poble, i jo ho aprofito per escriure aquesta (10.) *postal*.

Fins aviat! Un petó,

Núria

Noms propis	Noms comuns
(0.) <i>Pardines</i>	

2 [B] Llegeix les frases següents i indica si els noms destacats en cursiva són comptables (C) o in comptables (I):

0. *Aquestes vacances he llegit tres llibres.* C
1. Em dona una mica d'*aigua*, sisplau? _____
2. Si es pren amb moderació, el *cafè* és bo per a la salut. _____
3. Estic content perquè l'*ordinador* nou funciona molt bé. _____
4. La meva germana és mestra i té molta *paciència*. _____
5. Pots engegar la calefacció? Fa una mica de *fred*! _____
6. Si tens algun dubte, consulta el *diccionari*. _____
7. La Mireia és vegetariana i per això no menja *carn*. _____
8. Posi'm un *cafè*, sisplau. _____
9. Aquest *exercici* és molt fàcil! _____
10. M'agradaria estudiar anglès, però no tinc *temps*. _____

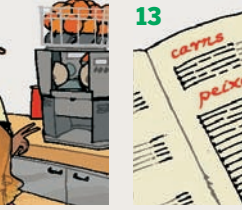
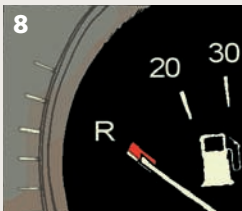
Dels noms in comptables, quins són de matèria i quins són abstractes?

De matèria
_____

Abstractes
_____

3 [B] Escriu quin dibuix correspon a cada frase.

0. a. Hi ha quatre cebes. **1**
 b. Aquest plat porta massa ceba. **2**
1. a. Hi ha aigua. _____
 b. Hi ha dues aigües. _____
2. a. Hi ha dos formatges. _____
 b. Hi ha formatge. _____
3. a. Tenen dues gasolines. _____
 b. No tinc gasolina. _____
4. a. M'agrada el vi blanc. _____
 b. Tastarem vins del Penedès. _____
5. a. He fet molt suc. _____
 b. Prendrem dos sucs. _____
6. a. El peix és bo. _____
 b. En aquest restaurant hi ha una gran varietat de peixos. _____

4 [C] Escriu cada paraula al costat de la seva definició.

professor/a	professorat	alumne/a	alumnat	persona
gent	espectador/a	públic	client/a	clientela

0. **professor**: persona que ensenya.
professorat: conjunt de professors d'una escola.
1. _____ : conjunt de persones que assisteixen a un espectacle.
 2. _____ : conjunt de persones.
 3. _____ : conjunt d'alumnes.
 4. _____ : persona que habitualment compra en una botiga o centre comercial.
 5. _____ : persona que assisteix a un espectacle.
 6. _____ : persona que rep ensenyament.
 7. _____ : individu de l'espècie humana.
 8. _____ : conjunt de persones que habitualment compren en una botiga o centre comercial.

Quins noms de l'exercici són col·lectius? **professorat** , _____ , _____ , _____ , _____